

УДК 657

*Кучеркова С.О.
к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування,
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь*

АДАПТАЦІЯ ДАНИХ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ ДО ЗАПИТІВ УПРАВЛІНСЬКОЇ СИСТЕМИ

Одним із пріоритетів розвитку вітчизняної економіки є адаптація підходів до інформаційного забезпечення користувачів фінансових звітів українських підприємств до вимоги МСФЗ. Із підвищенням складності ведення бізнесу, появою нових чинників впливу у глобальному бізнес-середовищі ключове місце у системі управління підприємства займає баланс – звіт, що характеризує фінансовий стан майна. В нестабільному економічному середовищі він є інструментом управління та інформаційною базою для розроблення стратегії розвитку підприємств, що дає змогу найбільш оптимально досягнути ефективних рішень.

Сучасна трактовка бізнесу передбачає побудову балансу за економічною ознакою, в основі якого лежить ресурсна концепція, що відповідає якісним характеристикам і принципам МСФЗ. Ґрунтуючись на визначених принципах фінансової звітності, баланс має задовольняти вимоги основних користувачів щодо потенційних економічних вигід від утримання активів і зобов'язань. При цьому структура балансу, який призначено для задоволення потреб усіх існуючих і потенційних його користувачів, відрізняється від структури балансу, складеного із дотриманням чинних національних нормативних актів.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] відбулися зміни у структурі активу і пасиву балансу.

Чинний бухгалтерський баланс ще не повною мірою відповідає вимогам правила ліквідності, згідно з яким ресурси підприємства мають відповідати джерелам утворення такої самої терміновості. Так, МСФЗ не вимагають подавати статті активу та пасиву в

балансі і дотримуватися визначеного переліку або формату. А в США та Канаді статті активу балансу розміщуються у порядку від найбільш до найменш ліквідних, у Великій Британії, Німеччині та в країнах СНД – у зворотному порядку. Відсутність у балансі чіткого поділу активів і зобов'язань на поточні й довгострокові, впливає на суттєвість інформації, що в свою чергу створює труднощі прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Порівнюючи основні статті, які подані у ф. 1 «Баланс», та основну інформацію, що має бути подана у звіті про фінансовий стан згідно з МСБО 1 [2], необхідно зазначити що є відмінності, які не відповідають підходам складання фінансової звітності згідно з МСФЗ. У звіті про фінансовий стан за МСФЗ не визначено чіткого його формату. З метою посилення доречності для розуміння інформації можна додати додаткові рядки статей, назви та порядок наведення яких можна змінювати.

Вартість усіх запасів в Балансі відображують одним рядком. Пропонуємо вартість даних активів включити до основних статей активу балансу і відображувати не як додаткові статті, а окремо, як раніше: виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію, товари.

Економіка с.-г. підприємств на відміну від інших функціонує в особливих умовах. Земля с.-г. призначення є особливим активом, якого на сьогодні немає на балансах вітчизняних с.-г. підприємств. У бухгалтерському обліку земельні ділянки визнаються активами, враховуються у складі основних засобів, але не підлягають амортизації. Земля на відміну від інших основних засобів не має ліквідаційної вартості, її вибуття може здійснюватись шляхом продажу, обміну на інші активи, передачі як внесок до статутного капіталу, безоплатної передачі.

Вважаємо, для підприємств, які придбали земельні ділянки для використання у власній діяльності – для вирощування сільськогосподарських культур, доцільно було б відображувати у балансі окремою статтею «Землі с.-г. призначення» (ряд. 1016). Первісна вартість земельної ділянки має формуватися із справедливої вартості земельної ділянки, якою є її ринкова

вартість, визначена за даними експертної грошової оцінки, та витрат, пов'язаних з державною реєстрацією прав власності на земельну ділянку.

Пропонуємо відображати у складі нематеріальних активів довгострокові договори оренди, договори емфітевзису та акти на право постійного користування земельними ділянками. Одиницею обліку прав користування такими земельними ділянками є окремий договір емфітевзису, договір оренди чи інший документ, що надає право на використання земельної ділянки.

Земельні ділянки, що отримані орендарем в операційну оренду, відображаються в розрізі окремих ділянок на позабалансовому рахунку 01 за вартістю, що зазначається в договорі оренди.

Запропоноване вдосконалення форми та структури Балансу в умовах глобалізації діяльності суб'єктів господарювання підвищить ефективність управління діяльністю підприємства та підходи щодо формування та надання облікової інформації користувачам.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» // Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. За ред.. Голова С.Ф.-К. 2000. С. 1272